

Autodeterminació i ampliació interna

Missatge

Catalunya, així com d'altres pobles d'Europa com ara Escòcia, Euskadi, Flandes o Gal·les, té **dret a l'autodeterminació, és a dir, a escollir lliurement la seva condició política i a perseguir lliurement el seu desenvolupament econòmic, social i cultural**. La continuïtat de la pertinença a la UE del nou estat que pugui sorgir de l'exercici del dret a l'autodeterminació de Catalunya ha de poder ser garantida.

Context

- **Autodeterminació**

D'acord amb el Dret Internacional, l'autodeterminació és un dret de tots els pobles i comporta obligacions per a tots els estats, i el seu respecte és condició necessària per a l'establiment de relacions amistoses i cooperació entre els Estats. En definitiva, el dret internacional reconeix genèricament el dret d'autodeterminació com a un dret fonamental. Alhora, no existeix regulació internacional sobre com exercir el dret d'autodeterminació, ni tampoc sobre a qui correspon.

Amb tot, la sentència de la Cort Internacional de Justícia sobre el cas de Kosovo (22 de juliol de 2010) va dictaminar que "el dret internacional general no conté cap prohibició aplicable respecte de les declaracions d'independència". Per altra banda, el Tribunal Suprem del Canadà, l'any 1998, va dictaminar que en cas que el Quebec optés per la independència en un referèndum amb totes les garanties, aquesta decisió hauria de ser respectada en virtut del principi democràtic i obligaria a una reforma constitucional per fer-la efectiva.

El Parlament de Catalunya ha reiterat en múltiples ocasions el dret a l'autodeterminació del poble de Catalunya. L'última vegada, l'any 2017, amb l'aprovació de la Llei del referèndum d'autodeterminació, que va donar lloc a la celebració del referèndum de l'1 d'octubre.

- **Ampliació interna**

Un escenari plausible per a Catalunya seria el d'una ampliació interna de la UE basada en el principi de continuïtat. El procés es completaria a través d'una modificació dels tractats, la base jurídica de la qual és l'article 48 TUE (procediment de revisió ordinari). No seria d'aplicació, doncs, l'article 49 TUE, que és la disposició per a l'adhesió d'un nou Estat membre.

Catalunya ja forma part de la UE i els seus 7,4M d'habitants són ciutadans de la UE. Si Catalunya es converteix en un nou Estat membre, no afectarà un nou territori ni nous ciutadans. Catalunya es compromet amb els valors i objectius establerts als articles 2 i 3 del TEU. I fins i tot si es requereix unanimitat, el veto d'un Estat membre ha de ser justificat. Pot un EM bloquejar un nou estat que compleixi tots els criteris, un Estat que es compromet amb el projecte europeu i s'ha convertit en un nou estat després d'un procés democràtic? Donada la situació, interessa a totes les parts arribar a una solució negociada. Tenint en compte que Catalunya és la porta d'Espanya a la UE, a Espanya no li interessa una Catalunya fora de la UE. Ni a la UE li interessa perdre el 20% del PIB espanyol, ni una part del territori de la UE que, a més, seria un contribuent net.

Dades

- Durant els segles XX i XXI hi ha hagut 106 referèndums d'autodeterminació al món, dels quals 26 es van fer sense el consentiment de l'Estat matriu.
- A principis del segle XX a Europa hi havia 24 estats, actualment n'hi ha 48.
- Des de l'any 1990, 37 nous estats han demanat el seu reconeixement a la comunitat internacional. D'aquests, la UE ha garantit un reconeixement col·lectiu a 26 estats, n'ha negat el reconeixement a 9 estats i en 2 casos ha deixat en la decisió individual dels estats membres el seu reconeixement.

Idees força

- **L'article 1 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics** estableix que “**Tots** els pobles tenen dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret determinen lliurement el seu estatut polític i procuren també pel seu desenvolupament, econòmic, social i cultural”.
- **L'Estat espanyol va ratificar el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics l'any 1977.** Alhora, l'article 10.2 de la Constitució espanyola (CE) estableix que les normes relatives a drets fonamentals hauran d'interpretar-se d'acord amb els tractats internacionals ratificats per Espanya.
- **La pertinença a la UE no està amenaçada per la independència de Catalunya**, ja que interessa i continuarà interessant a totes les parts; a Catalunya, a l'Estat espanyol i a la resta de la Unió.
- **Catalunya, a dia d'avui, ja compleix amb el dret de la UE i els 7,4M d'habitants de Catalunya ja són ciutadans de la UE.**
- La permanència de Catalunya a la UE no planteja cap problema legal; **no hi ha cap article dels Tractats** que mencioni que la secessió d'un territori d'un estat membre comporti la seva expulsió de la UE.

Propostes

Etales per a la successió en la condició de membre de la UE

1. **Declaració d'independència** d'un estat sorgit de la secessió en un estat membre després d'un procés democràtic.
2. **Notificació de successió** en la condició d'estat membre de la UE per part del nou estat sorgit de la secessió en un estat membre, comunicant la seva voluntat de succeir l'estat predecessor en la condició de membre de la UE.
3. **Acte adoptat per la UE de reconeixement de la successió** com a membre de la Unió del nou estat sorgit de la secessió d'un altre estat membre de la Unió Europea.
4. **Establiment del règim transitori:** continuïtat de l'aplicació uniforme de les disposicions materials de l'ordenament jurídic de la UE en el territori del nou estat i adaptació de les institucions i òrgans de la UE.

5. **Establiment del règim definitiu:** Modificació de les normes de dret originari a través del procediment previst a l'article 48 TUE.